

15 012

Herziening van bepalingen van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering, de Wet op de economische delicten en enkele andere wetten in verband met de oplegging van vermogenssancties (Wet vermogenssancties)**EINDVERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR JUSTITIE¹**

Vastgesteld 7 maart 1983

De leden van de P.v.d.A.-fractie hebben met waardering kennis genomen van de verduidelijkingen, die de memorie van antwoord op een groot aantal vraagpunten heeft gebracht. Het stemt, naar zij aannemen, ook de Minister tot voldoening, dat daardoor de toepassing van de wet in de praktijk wordt bevorderd. De wetgever dient immers bestaande of andere opkomende twijfels, gebreken en onduidelijkheden zoveel mogelijk bij voorbaat weg te nemen. Enkele opmerkingen zouden de leden van de fractie van de P.v.d.A. nog willen maken.

Anders dan de Minister meent (memorie van antwoord, blz. 2) zijn slechts die onderwerpen aan de orde gesteld, die een directe samenhang vertonen met het onderhavige wetsontwerp. Partiële wijzigingen van zo grote importantie (zie o.m. memorie van antwoord, blz. 1) houden het gevaar in, dat de relatie tot bestaande wettelijke regelingen verbroken wordt en het (strafrechtelijk) stelsel de noodzakelijke consistentie gaat missen en onzekerheid scheidt. Daarover te waken is mede de taak van de wetgever, ook in de laatste fase van behandeling. Overigens zal de Minister ermee instemmen, dat een praktische en een leerstellige benadering beide voor goede wetgeving van ingrijpende aard van belang zijn.

De aan het woord zijnde leden constateerden, dat het voorlopig verslag hier en daar anders is gelezen en geïnterpreteerd dan zij beoogden. Enkele uit de antwoorden sprekende misverstanden behoeven correctie.

– Memorie van antwoord, blz. 3. Dat de transactie in het economisch strafrecht veel voorkomt is bekend. De vraag (voorlopig verslag, blz. 2) betrof dan ook niet de transactie, maar de transactievoorwaarden.

– Memorie van antwoord, blz. 4. De mening (voorlopig verslag, blz. 2), dat over het algemeen geen grote behoefte bestaat aan verhoging van de boetemaxima, heeft uiteraard te maken met de algemene werking van artikel 24 Sr. Het voorbeeld van een afzonderlijke boetebepaling (artikel 310 Sr) is derhalve niet ter zake.

– Memorie van antwoord, blz. 5. De vragenstellers betogen niet, dat de transactiebevoegdheid nieuw is, maar dat de uitbreiding daarvan tot ernstige delicten in het commune strafrecht een wezenlijk probleem geeft.

– Memorie van antwoord, blz. 6. Het zou onvoorstelbaar zijn, indien nog iemand een volledig strafproces bepleit voor iedere overtreding. Aan die opvatting besteedt het voorlopig verslag dan ook geen aandacht.

¹ Samenstelling: Mw. Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn (CDA) (voorzitter) Russell (CDA), Derks (P.v.d.A.), Mw. Mastik-Sonneveldt (P.v.d.A.), Heijne Makkreel (V.V.D.), Feij (V.V.D.), Glastra van Loon (D'66), De Gaay Fortman (P.P.R.), IJmker (C.P.N.), Abma (S.G.P.).

– Memorie van antwoord, blz. 9. Inderdaad beogen de leden van de P.v.d.A.-fractie niet, dat de gevolgen van een transactie voor de verdachte even graverend moeten worden als die van een onherroepelijke veroordeling. Zij vertrouwen, dat de Minister zich achter een streven in omgekeerde richting kan scharen.

De uiteenzetting (memorie van antwoord, blz. 6 en 7) over de transactie in het verkeersstrafrecht en het economisch strafrecht verdient instemming. Aan de orde is echter de transactie in het commune strafrecht, in het bijzonder de grens tussen de kleine criminaliteit, waarvan met reden afdoening bij transactie beoogd wordt, en de grote(re) criminaliteit, die voor een belangrijk deel eveneens onder de transactiebevoegdheid is gebracht. Indien bij transactie een boete tot f 100 000 resp. f 1 000 000 kan worden opgelegd, kan toch moeilijk meer van kleine criminaliteit worden gesproken? Anderzijds zouden tot de kleine criminaliteit ook feiten gerekend kunnen worden, die onder de omschrijving vallen van delicten, waarvoor gevangenisstraf van meer dan 6 jaar is bedreigd.

De leden van de P.v.d.A.-fractie achtten het verheugend, dat afstemming met bepalingen in andere wetten de aandacht had en houdt. In dat verband meenden zij althans de toegezegde wijziging van artikel 47 WED te mogen beschouwen (memorie van antwoord, blz. 11). Ter zake van het initiatief tot transactie en de niet-gelijkstelling van transactie en veroordeling komen naar hun oordeel nog voor aanpassing in aanmerking de artikelen 76, lid 2 en 5, Algemene wet inzake rijksbelastingen, 197, lid 2 en 5, Algemene wet inzake de douane en accijnzen, 16 Bevoegdhedenwet waterschappen, 16, lid 3 Wegenverkeerswet, 4 Besluit zedelijk gedrag Drank- en Horecawet en B 3, lid 2 Kieswet. (Zie Groenhuisen/Van Kalmthout in Delikt en Delinkwent januari 1983 blz. 16). Met de bedoelde wijzigingen zouden de eenheid en eenvoud van regelingen bewaard worden.

Naar aanleiding van het antwoord (op blz. 17 van de memorie van antwoord) op de vraag, wat er dient te geschieden als veroordeelde een geldboete niet kan voldoen, zouden de leden van de C.D.A.-fractie nog de volgende vragen willen voorleggen:

Indien met het aanvaarden van het voorliggende wetsontwerp een belangrijke categorie vrijheidsstraffen zal worden vervangen door geldboetes, bestaat dan niet het gevaar dat voor bepaalde categorieën van de bevolking de straf en strafdreiging geen of nauwelijks meer een functie zal hebben? De leden hier aan het woord hadden daarbij het oog op enerzijds diegenen, die boetes fiscaal kunnen aftrekken dan wel boetes door het bedrijf waar zij werkzaam zijn kunnen laten voldoen, en anderzijds op het toenemend aantal van degenen, die minimale uitkeringen ontvangen. De Minister wijst in zijn hiervoor bedoelde antwoord op de mogelijkheid van gratie dan wel een verzoek om kwijtschelding van straf. Dit antwoord had deze leden enigszins verwonderd, omdat naar hun mening daarmee de humanisering van het strafrecht – een van de doelstellingen van de vervanging van de vrijheidsstraf door een vermogenssanctie – voor bepaalde categorieën burgers zou kunnen leiden tot het niet meer functioneren van strafrechtsregels. Naar de mening van de C.D.A.-fractie zal daarom in de gevallen waarin boetes niet kunnen worden betaald, aan vervangende hechtenis of alternatieve straffen niet kunnen worden ontkomen. Zij betreurden het dat de bewindsman de alternatieve straffen in dit verband liever niet aan de orde heeft, omdat het alleen voorhanden hebben van de mogelijkheid van vervangende hechtenis dan wel gratie, mogelijkserwijs een nieuwe rechtsongelijkheid zou kunnen creëren voor mensen met een minimuminkomen, voor wie als gevolg van hun inkomenspositie dan slechts vrijheidsstraf openstaat. Deze leden zouden gaarne de mening van de Minister over het vorenstaande vernemen.

De leden van de fractie van de V.V.D. sloten zich bij deze vraag aan.

De leden van de C.D.A.-, de P.v.d.A.- en de V.V.D.-fractie vroegen tenslotte of de Minister bereid is om voor de gevallen waarin een transactie niet als redelijk wordt aanvaard, een toetsingsmogelijkheid te creëren hetzij zonder wetswijziging bij het openbare ministerie hetzij met wetswijziging bij een rechterlijke instantie.

Vertrouwende, dat de Regering bereid is op het vorenstaande vóór de openbare beraadslaging schriftelijk bescheid te geven, acht de commissie die beraadslaging voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn

De griffier van de commissie,
Dijkstra-Liesveld